

MOTIVATIA

Prof. Dr. Doina Cosman

DEFINITIE

- Motivatia poate fi definita ca fiind totalitatea proceselor raspunzătoare de inițierea, direcționarea, intensitatea și persistența comportamentului
- Motivul poate fi definit ca fiind cauza sau scopul unui comportament
- Instinctul poate fi definit ca o predispoziție înnăscută, declanșată automat, de a răspunde într-un mod particular unui stimul specific

GLOSAR DE TERMENI

- Impulsurile sunt stări psihologice de arousal (activare), ce au la bază nevoi primare, biologice sau secundare, obținute prin condiționare, și care ne determină să acționăm în vederea restabilirii homeostaziei organismului
- Homeostazia este tendința organismului de a menține sistemele fiziologice în echilibru, realizat prin continua ajustare la stimulii interni sau externi
- Arousalul poate fi definit ca un nivel general de activare, reflectat în starea diferitelor sisteme fiziologice

FACTORI MOTIVAȚIONALI

- **1. FACTORI BIOLOGICI**

(nevoia de hrană, apă, somn, aer, etc)

- **2. FACTORI COGNITIVI**

(interpretările realității în funcție de experiența fiecăruia)

- **3. FACTORI EMOȚIONALI** (teama, mania, iubirea, etc)

- **4. FACTORI SOCIALI** (familia, profesorii, vecinii, mass-media, etc)

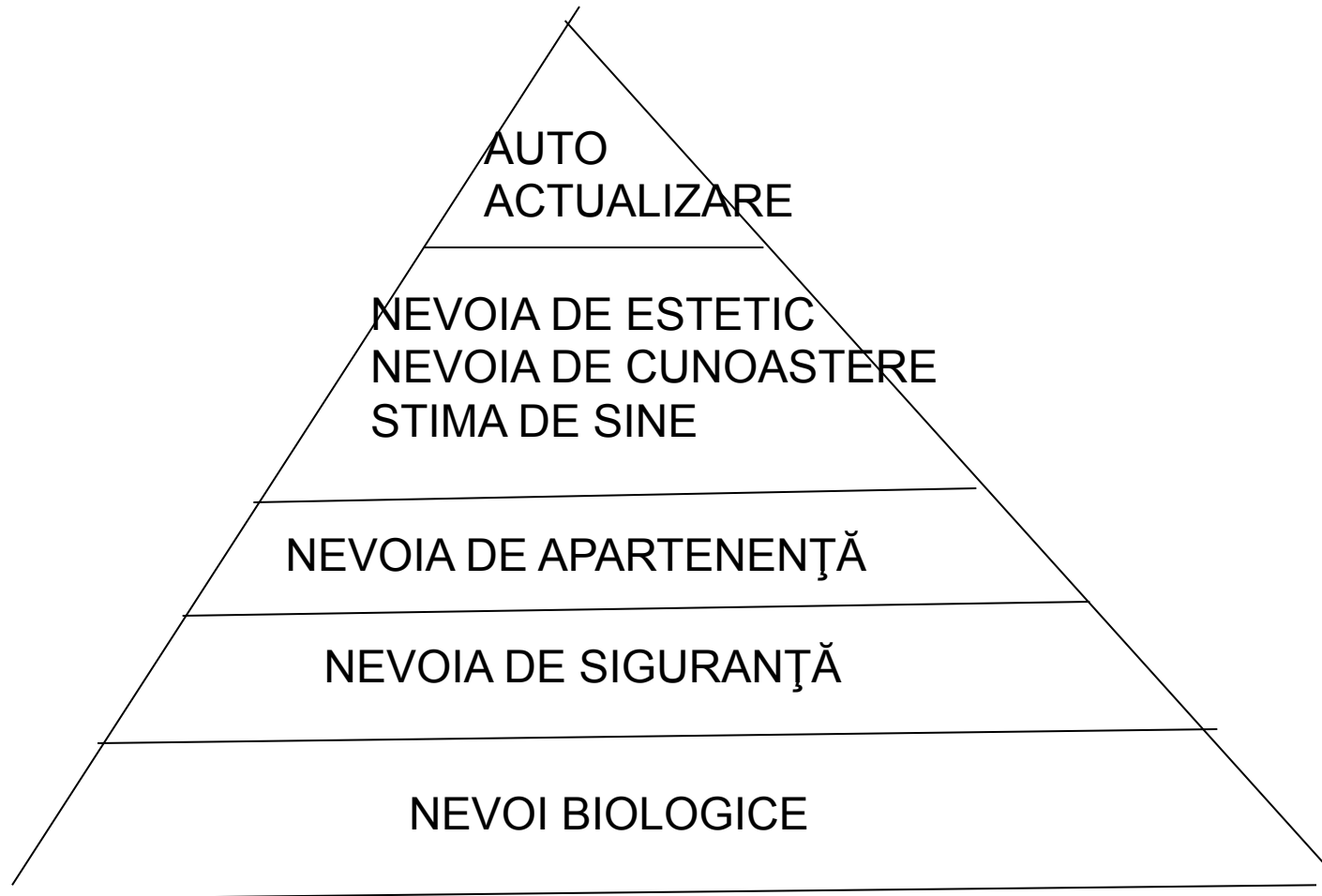
TEORII MOTIVAȚIONALE

- **1. TEORIA INSTINCTELOR** conform căreia comportamentele noastre ar fi instinctuale (Ex. O persoană se comportă agresiv datorită instinctului agresiv)
- **2. TEORIA IMPULSURILOR** conform căreia comportamentele noastre ar fi secundare unui dezechilibru al homeostaziei, ceea ce determină apariția unor nevoi biologice. Aceste nevoi primare, biologice sau secundare, învățate, constituie sursa declanșării comportamentelor ce au ca scop refacerea homeostaziei (Ex. Comportamentul de căutare a hranei atunci când ne e foame, sau comportamentul de caștigare a banilor pentru satisfacerea nevoilor primare)

TEORII MOTIVAȚIONALE

- **3. TEORIA AROUSALULUI** conform căreia indivizii se comportă într-un anumit fel pentru a-și menține o stare optimă de activare, care diferă de la o persoană la alta
- **4. TEORIA ORIENTĂRII CĂTRE SCOP**, conform căreia comportamentul uman este orientat către atingerea unor scopuri pozitive, tip atingerea stimulilor dezirabili, sau evitarea unor stimuli nedorți, negativi pentru individ
- **5. TEORII UMANISTE (IERARHIA MOTIVELOR LUI MASLOW)** conform căreia nevoile noastre ar fi clasificate în 5 categorii ierarhizate, iar satisfacerea nevoilor superioare se face doar după satisfacerea celor de bază

- IERARHIA MOTIVELOR DUPĂ MASLOW

TEORIA IERARHIEI MOTIVELOR A LUI MASLOW

- 1. NEVOI BIOLOGICE
- 2. NEVOIA DE SIGURANȚĂ
- A. In copilărie manifestată sub forma:
 - - nevoii de protecție parentală, stabilirea stilului de atașament securizant/insecurizant, anxios sau evitant/dezorganizat (T. Atașamentului Bowlby)
 - - a unui mediu familial stabil
- B. In perioada de adult manifestată sub forma:
 - - nevoii unei surse stabile de venit
 - - nevoia unei case

TEORIA IERARHIEI MOTIVELOR A LUI MASLOW

- 3. NEVOIA DE APARTENENȚĂ ȘI DRAGOSTE
evidențiată prin:
 - - comportamentul de parenting, de îngrijire și protecție a urmașilor
 - comportamentul de afiliere la diverse grupuri sociale, religioase, politice ca și suport de social în condiții de stress
- 4. NEVOIA DE STIMĂ DE SINE sau nevoia de a fi respectat
- 5. NEVOIA DE AUTOACTUALIZARE postulată inițial de Henry Murray, 1938, poate fi evidențiată prin TAT
 - nevoia de cunoaștere
 - nevoia de estetică

CARACTERISTICILE PERSOANELOR CU MOTIVAȚIE CRESCUTĂ DE AUTOACTUALIZARE

- 1. au tendința de a-și fixa scopuri dificile dar realiste
- 2. își urmăresc în permanență și în mod activ atingerea scopurilor
- 3. sunt dispuși să-și asume riscuri în atingerea scopurilor
- 4. trăiesc o satisfacție intensă la atingerea scopurilor, nu doar un sentiment de ușurare la evitarea eșecului
- 5. nu sunt în mod particular afectați dacă au un eșec, pentru că știu că au dat ce aveau mai bun pentru atingerea scopului
- 6. persistă în sarcină chiar și după eșecuri repetate
- 7. sunt preocupate de propria performanță
- 8. preferă sarcinile cu rezultate bine precizate în termeni de succes sau eșec
- 9. cer ajutorul celorlalți când au nevoie
- 10. preferă feed-backul concret la progresul făcut
- 11. își pot amana gratificația imediată și să-și facă planuri de viitor

MOTIVELE SPECIFICE ÎNVĂȚĂRII

- Instinctul curiozității
 - Este forma primară de motivație din care apare învățarea
 - Curiozitatea acționează ca impuls intern, determinând individul să caute noul
 - Cea mai puternică formă de manifestare a curiozității se înregistrează în perioada copilăriei și adolescenței
- Stima de sine
 - Se conturează din
 - dinamica succeselor și eșecurilor
 - comparația cu ceilalți
 - Între nivelul de aspirație și performanțele școlare există o relație circulară:
 - Motivația poate evolua ascendent dar și regresiv, în funcție de sentimentul eficienței personale
 - Efortul investit de student într-o sarcină depinde de conștiința eficienței personale

- Motivația de realizare
 - Definită ca dorința pentru:
 - realizare semnificativă
 - perfecționarea deprinderilor sau ideilor pentru atingerea rapidă a unui standard înalt (Murray)
 - Comportamentul de realizare cunoaște o anumită variabilitate în raport cu o serie de factori:
 - situație
 - valoarea stimulării
 - așteptările
 - teama de eșec
 - Motivația de realizare este învățată
- Nivelul de aspirație
 - Se referă la așteptările și scopurile unei persoane privind realizarea sa viitoare într-o sarcină dată (E. Hoppe)
 - Este determinat de următorii factori:
 - nivelul de dezvoltare al aptitudinilor
 - ambianța socială
 - rezultatele în îndeplinirea sarcinilor

- **Fixarea scopurilor**
 - Scopurile cresc nivelul motivației și îmbunătățesc performanțele
 - Fixarea individuală a scopului motivează mai înalt decât impunerea scopului
- **Motivația intrinsecă și extrinsecă**
 - **Motivele extrinseci (externe):**
 - Exemple:
 - Anumite recompense morale, inclusiv dorința de afiliere
 - Teama de obținerea unor rezultate neadecvate
 - Motivele extrinseci sunt corelate cu un interes direct scăzut pentru procesul educativ
 - **Motivele intrinseci (interne):**
 - Exemple:
 - Aspirația spre competență profesională, socială
 - Dorința de calificare superioară
 - Dobândirea de cunoștințe interesează în mod direct cursantul și starea de satisfacție apare în cursul învățării fiind întărită de conștientizarea îmbogățirii orizontului de cunoaștere
 - Activitatea de învățare începe pe suportul unei motivații extrinseci, care în mod treptat se poate transforma într-o activitate motivată intrinsec